

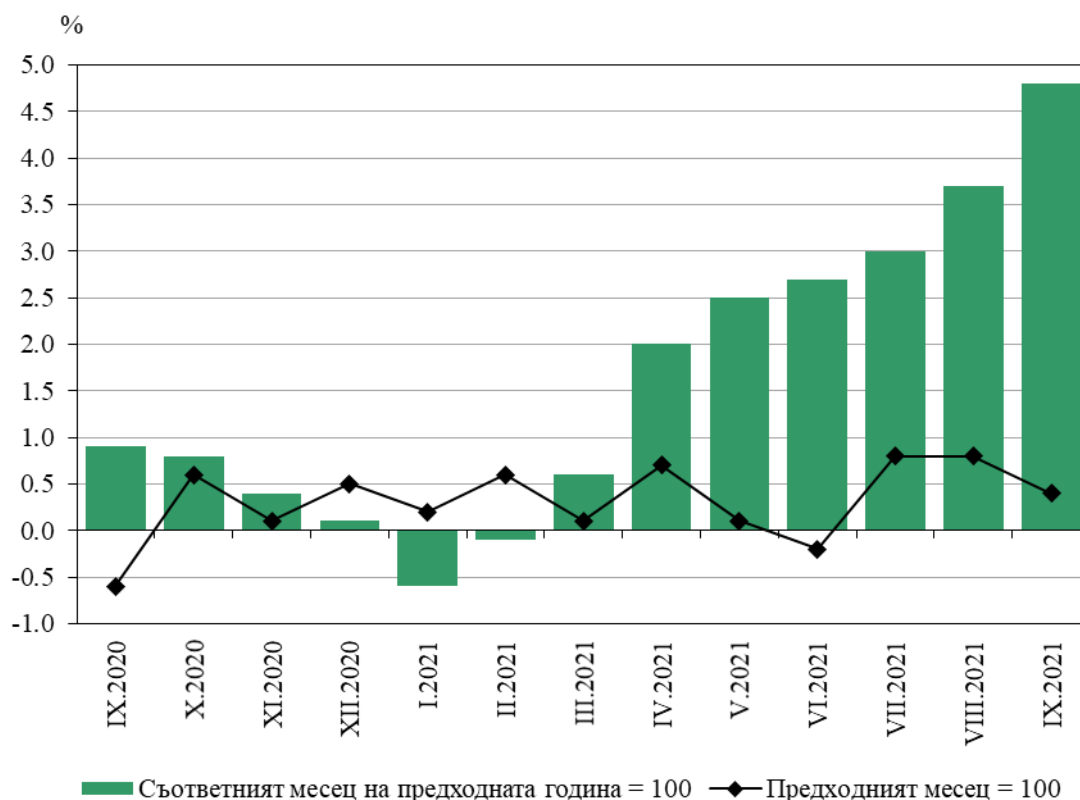
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за септември 2021 г. спрямо август 2021 г. е 100.4%, т.е. месечната инфлация е 0.4%. Инфлацията от началото на годината (септември 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 3.5%, а годишната инфлация за септември 2021 г. спрямо септември 2020 г. е 4.8% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода октомври 2020 - септември 2021 г. спрямо периода октомври 2019 - септември 2020 г. е 1.6%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През септември 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.2%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.4%;
- облекло и обувки - намаление с 0.1%;

www.nsi.bg

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.2%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.4%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - намаление с 0.5%;
- съобщения - намаление с 0.4%;
- развлечения и култура - намаление с 4.6%;
- образование - увеличение с 3.7%;
- ресторанти и хотели - цените остават на равнището от миналия месец;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.4%.

През септември 2021 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: брашно - с 0.5%, хляб - с 2.3%, месо от домашни птици - с 1.3%, малотрайни колбаси - с 0.5%, мляно месо (кайма) - с 0.7%, прясна и охладена риба - с 1.7%, пълномаслено и нискомаслено прясно мляко - съответно с 0.3 и 1.0%, кисели млека - с 0.6%, сирене - с 1.9%, кашкавал - с 0.4%, яйца - с 4.7%, млечни масла - с 1.9%, маргарин - с 0.8%, олио - с 1.3%, цитрусови и южни плодове - с 3.0%, домати - с 5.0%, зеле - с 11.8%, леща - с 4.2%, оцет - с 0.4%, чай - с 0.1%, газирани безалкохолни напитки - с 0.9%, ракии - с 0.1%, бира - с 2.1%, и други.

През септември 2021 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 1.4%, месо от едър рогат добитък - с 1.4%, свинско месо - с 0.5%, трайни колбаси - с 0.4%, извара - с 0.6%, ябълки - с 4.2%, грозде - с 12.9%, краставици - с 2.7%, пипер - със 7.6%, зрял лук и чесън - съответно с 1.6 и 1.3%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.1%, маслини - с 1.4%, гъби - с 0.2%, зрял боб - с 1.2%, захар - с 0.2%, шоколад и шоколадови изделия - с 0.9%, сол - с 0.1%, кафе - с 0.2%, минерална вода - с 0.8%, плодови сокове - с 2.0%, вина - с 0.1%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: облекло - с 0.4%, материали за ремонт и поддържане на жилище - с 0.4%, централно газоснабдяване - с 12.1%, газообразни горива за битови нужди - с 2.4%, въглища - с 4.7%, дърва за отопление - с 4.7%, мебели - с 1.2%, хладилници - с 1.1%, климатични инсталации - с 0.7%, прахове за пране - с 0.9%, дизелово гориво - с 0.2%, автомобилен бензин А95Н - с 0.1%, автомобилен бензин А100Н - с 0.4%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 1.3%, метан за ЛТС - с 10.0%, цветарство - с 1.4%, учебна литература - с 5.5%, вестници - с 0.9%, услуги по обществено хранене - с 0.8%, козметични продукти - с 0.9%, и други.

През септември 2021 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: обувки - с 1.1%, бойлери - с 1.2%, препарати за почистване на съдове - с 1.5%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 1.7%, мобилни телефонни апарати - с 0.1%, телевизори - с 0.9%, настолни персонални компютри - с 0.1%, таблетки - с 0.4%, лаптопи - с 0.8%, продукти за лична хигиена - с 0.8%, автомобилни застраховки - с 0.1%, и други.

През септември 2021 г. цените на лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 0.4 и 0.2%, а цените на лекарствените продукти остават на равнището от предходния месец.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за септември 2021 г. спрямо август 2021 г. е 100.2%, т.е. месечната инфлация е 0.2%. Инфлацията от началото на годината (септември 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 3.3%, а годишната инфлация за септември 2021 г. спрямо септември 2020 г. е 4.0% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода октомври 2020 - септември 2021 г. спрямо периода октомври 2019 - септември 2020 г. е 1.4%.

Според ХИПЦ през септември 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.1%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.4%;
- облекло и обувки - увеличение с 0.2%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.0%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.5%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - намаление с 1.0%;
- съобщения - намаление с 0.4%;
- развлечения и култура - намаление с 1.0%;
- образование - увеличение с 3.8%;
- ресторанти и хотели - намаление с 2.5%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.2%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за септември 2021 г. спрямо август 2021 г. е 101.1%, а от началото на годината (септември 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 103.1% (табл. 3 от приложението).

През септември 2021 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 1.7%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.8%;
- услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2021 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2019 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2020 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macro-economic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за септември 2021 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, прилагайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за септември 2021 г. е 2%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

(Проценти)	
Потребителски групи	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	2
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	6
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	0
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	3
06 Здравеопазване	1
07 Транспорт	1
08 Съобщения	3
09 Развлечения и култура	3
10 Образование	4
11 Ресторанти и хотели	1
12 Разнообразни стоки и услуги	1

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт на базата на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за септември 2021 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	IX.2021		
		предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.4	103.5	104.8
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	32.087	101.2	104.2	104.4
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.159	100.4	100.8	100.8
03 Облекло и обувки	3.673	99.9	95.4	100.3
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.410	101.2	105.4	105.9
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	5.100	100.4	102.3	102.4
06 Здравеопазване	8.186	100.0	100.3	100.2
07 Транспорт	8.966	99.5	115.2	116.1
08 Съобщения	5.586	99.6	95.6	95.7
09 Развлечения и култура	4.306	95.4	94.6	109.8
10 Образование	0.588	103.7	104.9	105.4
11 Ресторанти и хотели	4.125	100.0	103.8	103.8
12 Разнообразни стоки и услуги	4.814	100.4	102.4	102.0
Хранителни стоки	33.455	101.2	104.2	104.3
Нехранителни стоки	35.084	100.6	104.4	105.0
Обществено хранене	3.908	100.8	103.8	104.2
Услуги	27.553	99.1	101.4	105.0

Хармонизирани индекси на потребителските цени за септември 2021 година

Потребителски групи	Тегла	IX.2021			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	109.92	100.2	103.3	104.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	239.522	120.20	101.1	103.9	104.0
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	70.808	111.59	100.4	101.0	101.1
03 Облекло и обувки	37.545	92.34	100.2	95.9	100.2
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	123.157	117.73	101.0	105.1	105.6
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	66.656	104.11	100.5	102.9	102.9
06 Здравеопазване	82.261	104.99	100.0	100.3	100.2
07 Транспорт	125.676	102.45	99.0	111.2	112.0
08 Съобщения	61.112	87.22	99.6	95.6	95.7
09 Развлечения и култура	56.863	104.82	99.0	99.1	105.6
10 Образование	16.802	126.08	103.8	104.8	105.7
11 Ресторанти и хотели	57.146	121.80	97.5	103.7	102.6
12 Разнообразни стоки и услуги	62.454	116.28	100.2	103.1	102.7

Таблица 3

Верижни индекси на цените за малката кошница от 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от домакинствата за септември 2021 година

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		IX.2021 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	101.1
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	50.368	101.7
Облекло и обувки	3.343	100.4
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.057	101.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.362	96.7
Здравеопазване	11.318	99.9
Транспорт	1.324	100.0
Съобщения	0.236	100.0
Развлечения и култура	0.549	102.6
Разнообразни стоки и услуги	4.443	100.2
Хранителни стоки	50.368	101.7
Нехранителни стоки	26.954	100.8
Услуги	22.678	100.0